

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-05-88/2-T

Datum: 10. maj 2011.

Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM II

U sastavu: sudija Christoph Flügge, predsjedavajući
sudija Antoine Kesia-Mbe Mindua
sudija Prisca Matimba Nyambe

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 10. maja 2011.

TUŽILAC

protiv

ZDRAVKA TOLIMIRA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU ZA PROMJENU STATUSA SEDAM SVJEDOKA VIVA
VOCE U SVJEDOKE NA OSNOVU PRAVILA 92ter**

Tužilaštvo

g. Peter McCloskey

Optuženi

Zdravko Tolimir

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po "Zahtjevu tužilaštva za promjenu statusa sedam svjedoka *viva voce* u svjedoke na osnovu pravila 92ter" (dalje u tekstu: Zahtjev), podnesenom 23. februara 2011. na javnoj osnovi s povjerljivim dodatkom, u kom se traži prihvatanje pismenih svjedočenja i sa njima povezanih dokaznih predmeta svjedoka *viva voce* br. 49, 128, 187, 189, 191, 192 i 193 na osnovu pravila 92ter (dalje u tekstu: Zahtjev),¹ i ovim donosi odluku u vezi s tim.

I. PROCEDURALNI KONTEKST

1. Prijevod Zahtjeva na bosanski/hrvatski/srpski jezik dostavljen je odbrani 7. marta 2011. godine. Dana 8. marta 2011. godine, g. Gajić je u ime optuženog usmeno odgovorio u vezi sa svjedokom br. 187,² a Vijeće je djelimično riješilo po Zahtjevu u vezi sa svjedokom br. 187 odlukom koja je usmeno izrečena 10. marta 2011.³ Vijeće je 9. maja 2011. takođe donijelo usmenu odluku u vezi sa svjedokom br. 189.⁴ Ova odluka se stoga odnosi na preostalih pet svjedoka.

2. Optuženi je dostavio pismeni "Odgovor na Zahtev tužilaštva za promenu statusa sedam svedoka" koji se odnosi na preostalih sedam svjedoka i koji je na engleskom jeziku zaveden 24. marta 2011. (dalje u tekstu: Odgovor).

II. Mjerodavno pravo

3. Mjerodavno pravo u vezi s prihvatanjem dokaza na osnovu pravila 92ter izloženo je u Odluci Vijeća od 3. novembra 2009. i stoga se ovdje neće u cijelosti ponavljati. Vijeće podsjeća da se transkript iskaza nekog svjedoka u ranijem postupku pred Međunarodnim sudom može prihvatiti ukoliko se na suđenju ispoštuju odredbe pravila 92ter.⁵ Stoga, Pretresno vijeće ima diskreciono ovlaštenje da prihvati pismeno svjedočenje nekog svjedoka

¹ Zahtjev, par. 1.

² T. 10912-10914.

³ T. 11176-11177.

⁴ T. 18318-18320.

⁵ *Tužilac protiv Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2, Odluka po Zahtjevu tužilaštva za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92ter sa dodacima A-C, 3. novembar 2009. (dalje u tekstu: Odluka od 3. novembra 2009.), par. 14; v. takođe *Tužilac protiv Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2, Odluka po zahtjevima tužilaštva u vezi sa spiskovima svjedoka i dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter, pravilom 92ter i zaštitnim mjerama, 30. mart 2010. (dalje u tekstu: Odluka od 30. marta 2010.).

dato u postupku pred Međunarodnim sudom pod uslovom da se ispoštuju odredbe propisane u pravilu 92ter(A) i opšte odredbe u vezi s prihvatanjem dokaza na osnovu pravila 89(C) i (D).⁶

4. Praksa Međunarodnog suda takođe predviđa prihvatanje dokaznih predmeta podnesenih s pismenom izjavom ili transkripta koji čine "neodvojivi i nezamjenjivi dio" iskaza svjedoka.⁷ Da bi se ispunio ovaj uslov, u iskazu se mora govoriti o tom dokaznom predmetu i mora biti pokazano da bi bez tog dokumenta iskaz svjedoka izgubio dokaznu vrijednost ili postao nerazumljiv.⁸

III. ARGUMENTI I DISKUSIJA

5. Tužilaštvo navodi da su svjedoci br. 49, 128, 187, 189, 191, 192 i 193 (dalje u tekstu, zajedno: svjedoci) opširno svjedočili u drugim predmetima pred Međunarodnim sudom u vezi s pitanjima koja imaju dokaznu vrijednost i neposredno su relevantna za neka suštinska pitanja koja proističu iz Optužnice.⁹ Tužilaštvo dalje navodi da bi se prihvatanjem ranijeg svjedočenja na osnovu pravila 92ter izbjeglo nepotrebno ponavljanje, skratilo vrijeme koje je potrebno za glavno ispitivanje svjedoka sa procijenjenih 11 sati i 30 minuta za *viva voce* svjedočenje na otprilike 7 sati i 15 minuta i tako povećala efikasnost i ekspeditivnost u vođenju postupka.¹⁰

6. Tužilaštvo tvrdi da predložena svjedočenja ispunjavaju uslove za prihvatanje na osnovu pravila 92ter, budući da će svjedoci pristupiti Sudu kako bi potvrdili i tačnost svojih pismenih svjedočenja i činjenicu da ona odražavaju ono što bi oni rekli da ih u ovom predmetu o tim pitanjima podvrgnu ispitivanju *viva voce*. Tužilaštvo dalje tvrdi da su svi dokazni predmeti

⁶ V. Odluka od 3. novembra 2009., par. 8; Odluka od 30. marta 2010., par. 10; v. takođe *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Odluka po Zahtjevu za promjenu statusa svjedoka *viva voce* u svjedoke na osnovu pravila 92ter, 31. maj 2007., str. 4.

⁷ V. Odluka od 3. novembra 2009., par. 7; v. takođe *Tužilac protiv Đorđevića*, predmet br. IT-05-87/1-T, Odluka po zahtevima tužilaštva za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92ter (dalje u tekstu: Prva odluka u predmetu *Đorđević*), 10. februar 2009., par. 5; *Tužilac protiv Lukića i Lukića*, predmet br. IT-98-32/1-T, Odluka po Povjerljivom zahtjevu tužilaštva za prihvatanje ranijeg svjedočenja s dokaznim predmetima s tim u vezi i pismenim izjavama svjedoka na osnovu pravila 92ter (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Lukić*), 9. juli 2008., par. 15; *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Odluka po Povjerljivom zahtjevu tužilaštva za prihvatanje pismenih iskaza umjesto usmenog svjedočenja na osnovu pravila 92bis (dalje u tekstu: Odluka na osnovu pravila 92bis u predmetu *Popović*), 12. septembar 2006., par. 22-24.

⁸ Prva odluka u predmetu *Đorđević*, par. 4; Odluka u predmetu *Lukić*, par. 15.

⁹ Zahtjev, par. 1.

¹⁰ Zahtjev, par. 1, 6.

povezani sa njihovim ranijim svjedočenjima potrebni za potpuno razumijevanje njihovih svjedočenja.¹¹

7. Po mišljenju tužilaštva, prihvatanje svjedočenja ovih svjedoka na osnovu pravila 92ter neće nanijeti štetu optuženom, budući da je on bio upoznat sa suštinom i sadržajem predloženog svjedočenja tokom znatnog vremenskog perioda¹² i da mu ostaje mogućnost da unakrsno ispita svjedoke.¹³

8. Optuženi u Odgovoru prihvata da primjena pravila 92ter ne ugrožava njegovo pravo na pravično suđenje budući da zadržava mogućnost da unakrsno ispita svjedoke.¹⁴ Međutim, on tvrdi da je, iako je duže vremena obaviješten o sadržaju pismenih svjedočenja, tek od dana podnošenja Zahtjeva obaviješten o namjeri tužilaštva da ih ponudi u dokaze u ovom predmetu.¹⁵ Pored toga, optuženi tvrdi da je postupak pripremanja unakrsnog ispitivanja svjedoka na osnovu pravila 92ter znatno teži s obzirom na činjenicu da on, budući da ne razumije engleski jezik, umjesto čitanja transkripata mora preslušati audio zapise.¹⁶ U režimu od četiri sudeća dana nedeljno, odbrana se može suočiti sa nedostatkom vremena neophodnog za pripremu unakrsnog ispitivanja.¹⁷

9. Optuženi dalje tvrdi da prihvatanje svjedočenja na osnovu pravila 92ter može dovesti do opterećivanja spisa veoma obimnim materijalom¹⁸ i napominje da bi, ukoliko bi Zahtjev bio odobren, predložena ušteda vremena obuhvatila nešto više od jednog sudećeg dana.¹⁹ Optuženi takođe izražava naročitu zabrinutost u pogledu svjedoka koji su svjedočili kao svjedoci odbrane u ranijim postupcima, budući da je svjedoke ranije unakrsno ispitala strana koja ih sada poziva.²⁰ Najzad, optuženi tvrdi da sažeci koje je tužilaštvo pripremila na osnovu pravila 65ter ne odlikavaju u potpunosti teme o kojima su svjedoci ranije svjedočili.²¹

¹¹ Zahtjev, par. 8.

¹² Zahtjev, par. 16. Tužilaštvo izjavljuje da su audio snimci na BHS-u suđenja u predmetu *Blagojević i Jokić, te Popović i drugi*, dostavljeni optuženom 19. marta 2008. i da ima pristup povezanim dokaznim predmetima od 24. februara 2010. Zahtjev, par. 16 i fusnota 19.

¹³ Zahtjev, par. 16.

¹⁴ Odgovor, par. 4.

¹⁵ Odgovor, par. 6.

¹⁶ Odgovor, par. 3.

¹⁷ Odgovor, par. 3, 7.

¹⁸ Odgovor, par. 3.

¹⁹ Odgovor, par. 29.

²⁰ Odgovor, par. 8.

²¹ Optuženi iznosi ovaj argument u vezi s predloženim svjedočenjima svjedoka br. 128, 189, 192 i 193. Odgovor, par. 11, 13, 18–21 i 28.

10. Prije svega, Vijeće smatra da podrobnost podataka sadržanih u sažetku predviđenog iskaza svjedoka koji tužilaštvo priprema na osnovu pravila 65ter nije direktno relevantna za analizu Vijeća u vezi s ovim Zahtjevom, čak i ukoliko taj predviđeni iskaz uključuje iskaz svjedoka u nekom ranijem postupku, budući da će sam iskaz, a ne njegov sažetak, biti prihvaćen na osnovu ove Odluke. Pored toga, Vijeće ne smatra da činjenica da je neki svjedok ranije pozivan bilo od strane tužilaštva bilo od strane odbrane, predstavlja suštinski faktor u njegovom razmatranju primjerenosti prihvatanja ranijeg iskaza nekog svjedoka na osnovu pravila 92ter.

11. Vijeće dalje primjećuje da, iako prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92ter naoko smanjuje količinu vremena potrebnog da se u potpunosti obavi glavno ispitivanje svjedoka u sudnici, prihvatanje voluminoznog ranijeg iskaza povećava količinu vremena koje optuženi mora utrošiti na pregledanje tog svjedočenja prije nego što se svjedok pojavi u sudnici, kako bi se pripremio za unakrsno ispitivanje. Štaviše, Vijeće napominje da je optuženi, iako je još od 2008. godine možda dobio obavijest o postojanju i sadržaju ranijeg iskaza, tek ovim Zahtjevom obaviješten o namjeri tužilaštva da ponudi to svjedočenje u ovom predmetu. Pored toga, Vijeće je svjesno potrebe da se izbjegne opterećivanje spisa u ovom predmetu dokazima čija je relevantnost neizvjesna.

12. Imajući u vidu ove okolnosti, Vijeće smatra da prilikom razmatranja zahtjeva za prihvatanje ranijih iskaza svjedoka na osnovu pravila 92ter mora odvagnuti više faktora, uključujući, između ostalog, (i) kolika se ušteda vremena predviđa prihvatanjem ranijeg iskaza, (ii) obim ranijeg iskaza, (iii) stepen preklapanja tema obuhvaćenih ranijim iskazom i tema za koje se predviđa da će biti obrađene tokom ispitivanja svjedoka u ovom predmetu, i (iv) određivanje vremena za iskaz svjedoka, tj. količina vremena koju će optuženi imati za pregled svjedočenja koja je tužilaštvo ponudilo svojim Zahtjevom.

13. Međutim, Vijeće u proceduralnom smislu napominje da nijedan od transkripata ranijih iskaza predloženih za prihvatanje u Zahtjevu – kao ni mnogi dokazni predmeti koji su u Dodatku A Zahtjevu navedeni kao dokazni predmeti povezani s ranijim iskazom – trenutno nije naveden na Spisku dokaznih predmeta tužilaštva na osnovu pravila 65ter. Iako ima pristup službenim transkriptima iskaza u ranijim postupcima, Vijeće napominje da povezani dokazni predmeti koji nemaju brojeve na osnovu pravila 65ter trenutno nisu dostupni u elektronskom sistemu za vođenje suđenja (*e-court*), tako da nije bilo u mogućnosti da ih

pregleda. Prema tome, ti dokumenti kojima nedostaju brojevi dokaznog predmeta na osnovu pravila 65ter neće biti uzeti u obzir za prihvatanje na osnovu ove Odluke. Tužilaštvo može ponovo podnijeti dio Zahtjeva koji se odnosi na njihovo prihvatanje kada dotični dokumenti budu uneseni u sistem *e-court* i kada budu dodati na Spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter.

14. Vijeće će sada razmotriti konkretne argumente strana u postupku u vezi sa svakim pojedinim svjedokom.

1. Svjedok br. 49

15. Tužilaštvo tvrdi da svjedočenje svjedoka br. 49 u predmetu *Popović i drugi*, zajedno s dokaznim predmetima povezanim sa tim svjedočenjem, ima dokaznu vrijednost za suštinska pitanja između strana u postupku,²² i da će skratiti vrijeme potrebno za glavno ispitivanje sa 45 na 30 minuta.²³ Po mišljenju tužilaštva, predloženo svjedočenje svjedoka br. 49 pokriva, između ostalog, putovanje svjedoka br. 49 u posljednjem konvoju autobusa koji je 27. jula 1995. išao iz Žepe u Kladanj, zatočenje svjedoka br. 49 u jednoj sobi na farmi Rasadnik zajedno s Hamdijom Torlakom, hodžom Mehmedom Hajrićem i Amirom Imamovićem, posjetu optuženog farmi Rasadnik oko podneva prvog dana zatočenja svjedoka br. 49, nestanak Hajrića i Imamovića iz logora; postupanje prema zatočenicima u logoru; i posjete logoru od strane Međunarodnog komiteta Crvenog krsta i generala Mladića.²⁴ Tužilaštvo konkretno tvrdi da svjedočenje svjedoka br. 49 ima dokaznu vrijednost za saznanja i učestvovanje optuženog u operacijama prisilnog premještanja u Srebrenici i Žepi za koje se tereti.²⁵

16. Optuženi smatra da, s obzirom na relativno malu uštedu vremena i činjenicu da je vrijeme predloženo za glavno ispitivanje *viva voce* kratko i razumno, zahtjev tužilaštva za prihvatanje transkripta ranijeg iskaza svjedoka br. 49 na osnovu pravila 92ter treba odbaciti.²⁶

17. Vijeće je pregledalo transkript iskaza svjedoka br. 49 u predmetu *Popović i drugi*, kao i njegovu izjavu, koja je prihvaćena na osnovu pravila 92ter u tom predmetu i primjećuje da se

²² Zahtjev, par. 9.

²³ Zahtjev, fusnota 10.

²⁴ Zahtjev, par. 9.

²⁵ Zahtjev, par. 9.

²⁶ Odgovor, par. 9.

njegov iskaz odnosi na situaciju u Žepi prije i tokom evakuacije stanovništva iz Žepe u periodu od 24. do 27. jula 1995. Raniji iskaz svjedoka br. 49, bivšeg stanovnika Žepe, odnosi se na njegovu evakuaciju u posljednjem konvoju koji je otišao iz Žepe 27. jula 1995. i njegovo prebacivanje u zatočenički logor na farmi Rasadnik u Rogatici, gdje je bio zatočen od 28. jula 1995. do januara 1996.²⁷ Svjedok br. 49 podsjetio je da je optuženi bio prisutan u vrijeme evakuacije stanovništva iz Žepe,²⁸ kao i na kontrolnom punktu gdje su ranjeni muškarci iz autobusa u kojem je bio svjedok br. 49 prebačeni u drugi autobus.²⁹ Svjedok je takođe svjedočio o svom susretu s optuženim prilikom dolaska u zatočenički logor na farmi Rasadnik.³⁰ Premda smatra da su, u vezi s predloženim iskazom svjedoka br. 49, zadovoljeni kriterijumi za prihvatanje predviđeni u pravilima 89(C) i (D), Vijeće napominje da raniji iskaz ne sadrži raspravu o više tema za koje se predviđa da će biti obrađene tokom ispitivanja svjedoka u ovom predmetu, uključujući Mladićeve posjete logoru ili nestanak Mehmeda Hajrića i Amira Imamovića iz logora.³¹ Vijeće takođe primjećuje da ranijem iskazu nedostaju pojedinosti u vezi sa susretima svjedoka br. 49 sa optuženim.³²

45. Vijeće dalje napominje da transkript ranijeg iskaza svjedoka br. 49 sadrži 113 stranica i da predloženo vrijeme koje će biti uštedeno prihvatanjem transkripta iznosi samo 15 minuta vremena u sudnici. Uzimajući u obzir značaj tema za koje se predviđa da će biti obrađene u iskazu svjedoka br. 49 u ovom predmetu, dužinu transkripta ranijeg iskaza i relativno malu uštedu vremena koja će se postići prihvatanjem transkripta svjedoka br. 49 u predmetu *Popović i drugi*, Vijeće je mišljenja da bi bilo u interesu pravde da svjedok br. 49 svjedoči *viva voce*.

2. Svjedok br. 128

18. Kada je riječ o svjedoku br. 128, tužilaštvo tvrdi da predloženo svjedočenje, koje se sastoji od transkripta iskaza svjedoka br. 128 u predmetu *Popović i drugi* i dokaznih predmeta povezanih s tim iskazom, ima dokaznu vrijednost u vezi sa saznanjima optuženog u vezi s operacijom prisilnog premještanja u Srebrenici za koju se tereti, postupanje s

²⁷ Dokument br. 01753 na osnovu pravila 65ter, par. 8, 10.

²⁸ Dokument br.01753 na osnovu pravila 65ter, par. 6.

²⁹ Dokument br. 01753 na osnovu pravila 65ter, par. 10.

³⁰ Dokument br. 01753 na osnovu pravila 65ter, par. 11.

³¹ Zahtjev, par. 9.

³² Zahtjev, par. 9.

muslimanskim zatočenicima u Novoj Kasabi 13. jula 1995. i njihovim kasnijim ubistvima.³³ Tužilaštvo naglašava da se svjedočenje svjedoka br. 128 bavi prijedlogom optuženog generalu Mladiću da se muslimanski zarobljenici stave u zatvorene prostorije ili na prostore koji su zaštićeni od osmatranja sa zemlje i iz vazduha.³⁴ Po mišljenju tužilaštva, prihvatanjem pismenog svjedočenja svjedoka br. 128 skratilo bi se procijenjeno trajanje svjedočenja prilikom direktnog ispitivanju svjedoka sa tri sata i 45 minuta na dva sata.³⁵

19. Optuženi se u načelu ne protivi tome da svjedok br. 128 svjedoči na osnovu pravila 92bis,³⁶ ali izražava zabrinutost da li, s obzirom na veoma sporne aspekte jednog od dokaznih predmeta povezanih s ranijim iskazom svjedoka br. 128, prihvatanje transkripta tog iskaza na osnovu pravila 92ter zaista može dovesti do uštede vremena u sudnici.³⁷

20. Vijeće smatra da velika većina tema koje su obuhvaćene ranijim iskazom svjedoka br. 128 u predmetu *Popović i drugi* relevantna i ima dokaznu predmet za suštinska pitanja sadržana u Optužnici. Kao komandat 65. zaštitnog puka, svjedok br. 128 svjedočio je, između ostalog, o komandi, organizaciji i funkcijama 65. zaštitnog puka u julu 1995. godine, uključujući i o bataljonu vojne policije i četama vojne policije u njegovom sastavu,³⁸ zatim o opštoj ulozi i zadacima Uprave bezbjednosti Glavnog štaba i odnosima Uprave bezbjednosti Glavnog štaba s bataljonom vojne policije i 65. zaštitnim pukom,³⁹ ratnim zarobljenicima u Novoj Kasabi⁴⁰ i navodnom prijedlogu optuženog generalu Mladiću da se muslimanski zarobljenici u Novoj Kasabi stave na prostore koji su zaštićeni od osmatranja sa zemlje i iz vazduha.⁴¹ Raniji iskaz svjedoka br. 128 stoga zadovoljava kriterijume za prihvatanje dokaza predviđene u pravilu 89(C) i (D).

21. Vijeće primjećuje da bi se prihvatanjem 165 stranica ranijeg iskaza svjedoka br. 128 u predmetu *Popović* za jedan sat i 45 minuta skratilo vrijeme potrebno za glavno ispitivanje od strane tužilaštva. Vijeće takođe napominje da je svjedočenje svjedoka br. 128 trenutno

³³ Zahtjev, par. 10.

³⁴ Zahtjev, par. 10 (gdje se konkretno upućuje na dokazni predmet P00125, naređenje s otkucanim potpisom svjedoka br. 128).

³⁵ Zahtjev, fusnota 10.

³⁶ Odgovor, par. 11.

³⁷ Odgovor, par. 11 (gdje se upućuje na dokazni predmet P00125).

³⁸ PT. 15229, 15232–15237, 15242, 15301 (11.–12. septembar 2007.).

³⁹ PT. 15240–15241, 15270–15272, 15287 (12. septembar 2007.).

⁴⁰ PT. 15249–15259, 15273–15275, 15292–1929 (12. septembar 2007.).

⁴¹ PT. 15261–15267 (12. septembar 2007.).

zakazano za drugu polovinu maja 2011.⁴² Imajući u vidu značajno preklapanje tema obrađenih u ranijem iskazu svjedoka br. 128 i tema relevantnih za ovaj predmet, činjenicu da se optuženi tokom unakrsnog ispitivanja može pozabaviti problemima u vezi sa spornim povezanim dokaznim predmetom, kao i to da će svjedok br. 128 svjedočiti tek u drugoj polovini maja, Vijeće je mišljenja da Zahtjev treba odobriti u odnosu na transkript ranijeg iskaza svjedoka br. 128 i dokazne predmete koji su sa njim povezani.

3. Svjedok br. 191

22. Tužilaštvo navodi da se transkript iskaza svjedoka br. 191 u predmetu *Popović i drugi*, kao i dokazni predmeti koji su s njim povezani, tiče organizacije i funkcionisanja Glavnog štaba VRS i govori o upotrebi artiljerije tokom napada na Žepu i Srebrenicu, te je zbog toga relevantan za neka suštinska pitanja u ovom predmetu.⁴³ Tužilaštvo dalje tvrdi da će se procijenjeno vrijeme koje je potrebno za glavno ispitivanje svjedoka br. 191 skratiti prihvatanjem njegovog pismenog svjedočenja sa tri sata na jedan sat.⁴⁴

23. Optuženi nije iznio nikakve argumente u vezi sa svjedokom br. 191.

24. Transkript iskaza svjedoka br. 191 u predmetu *Popović i drugi* ukazuje na to da su teme koje su u njemu obrađene relevantne i imaju dokaznu vrijednost za neka suštinska pitanja iz Optužnice. Kao komandant Višegradske taktičke grupe i načelnik artiljerije pri Glavnom štabu VRS-a, svjedok br. 191 svjedočio je, između ostalog o organizaciji i funkcionisanju VRS-a, demilitarizaciji zaštićenih zona i situaciji u tim zonama, naročito u Žepi i Goraždu,⁴⁵ kontroli UNHCR-a, UNPROFOR-a i humanitarnih konvoja na kontrolnim punktovima,⁴⁶ kao i o postupku sastavljanja izvještaja i direktiva⁴⁷ i planiranju i pripremi operacija, uključujući operaciju "Spreča".⁴⁸ Shodno tome, Vijeće se uvjerilo da su kriterijumi predviđeni u pravilu 89(C) i (D) za prihvatanje dokaza zadovoljeni.

25. Vijeće primjećuje da bi se prihvatanjem 163 stranice ranijeg iskaza svjedoka br. 191 za dva sata skratilo vrijeme koje je potrebno za predviđeno glavno ispitivanje od strane

⁴² *Tužilac protiv Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2, Podnesak tužilaštva sa spiskom svjedoka tužilaštva za mjesec maj 2011., 15. april 2011., Dodatak A.

⁴³ Zahtjev, par. 13.

⁴⁴ Zahtjev, fusnota 10.

⁴⁵ PT. 29013–29034 (28. novembar 2008.).

⁴⁶ PT. 29034–29040 (29. novembar 2008.); PT. 29041–29049 (1. decembar 2008.).

⁴⁷ PT. 29049–29052, 29054–29056; 29068–29073 (1. decembar 2008.).

tužilaštva. Pored toga, prema najnovijoj procjeni tužilaštva, svjedok br. 191 svjedočiće tek u julu 2011.⁴⁹ Imajući u vidu značajno preklapanje tema koje su obrađene u ranijem iskazu svjedoka br. 191 i tema relevantnih za ovaj predmet, relativno znatnu količinu vremena koje će prema očekivanjima biti uštedeno, kao i to da će svjedok svjedočiti tek u julu, Vijeće smatra da Zahtjev treba odobriti u odnosu na transkript ranijeg iskaza svjedoka br. 191 i dokazne predmete koji su s njim povezani.

4. Svjedok br. 192

26. Po mišljenju tužilaštva, transkript iskaza svjedoka br. 192 u predmetu *Popović i drugi* i dokazni predmeti koji su s njim povezani tiču se uloge VRS-a u provođenju strateških ciljeva političkog vodstva RS.⁵⁰ Tužilaštvo takođe tvrdi da raniji iskaz svjedoka br. 192, u mjeri u kojoj se odnosi na standardne procedure koje su primjenjivane od strane obavještajnog i bezbjednosnog sektora prilikom postupanja sa ratnim zarobljenicima, ima dokaznu vrijednost u odnosu na saznanja optuženog s tim u vezi.⁵¹ Po mišljenju tužilaštva, vrijeme potrebno za glavno ispitivanje svjedoka br. 192 skraćuje se prihvatanjem transkripta njegovog ranijeg iskaza sa dva sata na jedan sat.⁵²

27. Optuženi tvrdi da teme navedene u sažetku koji je tužilaštvo na osnovu pravila 65ter pripremio za svjedoka br. 192 svakako spadaju u grupu ključnih u ovom predmetu, što je faktor koji ide u prilog tezi da bi svjedok trebalo da svjedoči *viva voce*.⁵³ Imajući u vidu voluminoznost ranijeg iskaza i činjenicu da se procijenjeno vrijeme za glavno ispitivanje koje je navedeno u sažetku tužilaštva na osnovu pravila 65ter skraćuje samo za jedan sat, optuženi tvrdi da spis ne treba opterećivati prihvatanjem ranijeg transkripta i da svjedoka br. 192 treba obavezati da svjedoči *viva voce*.⁵⁴

28. Vijeće napominje da svjedok br. 192 opširno svjedočio u predmetu *Popović i drugi*. Pošto je bio komandant Istočnobosanskog korpusa, njegov iskaz bavi se temama kao što su

⁴⁸ PT. 29056–29060 (1. decembar 2008.).

⁴⁹ Vijeće je 13. marta 2011. neformalnim putem obaviješteno da tužilaštvo namjerava pozvati svjedoka br. 191 tek u julu 2011.

⁵⁰ Zahtjev, par. 14.

⁵¹ Zahtjev, par. 14.

⁵² Zahtjev, fusnota 10.

⁵³ Odgovor, par. 26.

⁵⁴ Odgovor, par. 27.

komandna struktura VRS-a, uključujući koordinaciju kao element funkcionisanja komande,⁵⁵ dnevno i periodično izvještavanje,⁵⁶ analizu borbene gotovosti i izvještavanje⁵⁷ i postupak sastavljanja direktiva.⁵⁸ Svjedok br. 192 je takođe dao iskaz u vezi sa šest strateških ciljeva,⁵⁹ kao i o restrikcijama humanitarne pomoći⁶⁰ i raznim događajima vezanim za pad enklava Srebrenice i Žepe u julu i avgustu 1995.⁶¹

29. Ove teme su relevantne i imaju dokaznu vrijednost za suštinska pitanja u ovom predmetu, međutim, Vijeće napominje da transkript tog ranijeg iskaza sadrži 276 stranica i da predložena ušteda sudskog vremena koja bi se ostvarila prihvatanjem transkripta iznosi samo jedan sat. Uzimajući u obzir ključnu važnost pitanja obuhvaćenih ranijim iskazom, dužinu transkripta ranijeg iskaza i količinu vremena koje bi se uštedilo prihvatanjem iskaza svjedoka br. 192 u predmetu *Popović*, Vijeće je mišljenja da bi u interesu pravde bilo da svjedoka br. 192 sasluša *viva voce*.

5. Svjedok br. 193

30. Kada je riječ o svjedoku br. 193, tužilaštvo navodi da se predloženo svjedočenje, odnosno transkript ranijeg iskaza svjedoka br. 193 u predmetu *Popović i drugi* i dokazni predmeti koji su s njim povezani tiču učešća svjedoka br. 193 u pripremi Operacije "Krivaja - 95", načina na koji je general Živanović formulisao naređenje Drinskom korpusu za djelovanje Direktive op. br. 7, opšteg razumijevanja ciljeva vojne kampanje među oficirima VRS-a, kao i odnosa između VRS-a i UNPROFOR-a.⁶² Tužilaštvo tvrdi da će se procijenjeno vrijeme koje je potrebno za glavno ispitivanja svjedoka br. 193 skratiti prihvatanjem njegovog pismenog svjedočenja sa dva sata na 30 minuta.⁶³

31. Optuženi ističe da je svjedok br. 193 svjedočio kao svjedok odbrane pukovnika Vujadina Popovića.⁶⁴ On dalje osporava sadržaj sažetka na osnovu pravila 65ter koji je tužilaštvo dostavilo za svjedoka br. 193, i kaže da su u njemu izostavljeni ključni aspekti

⁵⁵ PT. 28528–28529 (20. novembar 2008.).

⁵⁶ PT. 28491, 28496 (19. novembar 2008.).

⁵⁷ PT. 28497–28499, 28500–28502 (19. novembar 2008.).

⁵⁸ PT. 28497–28498, 28512–28514 (19. novembar 2008.).

⁵⁹ PT. 28651–28654 (21. novembar 2008.).

⁶⁰ V. npr. PT. 28456–28549 (20. novembar 2008.).

⁶¹ V. npr. PT. 28560–28569, 28707–28708, 28730–28733 (24. novembar 2008.).

⁶² Zahtjev, par. 15.

⁶³ Zahtjev, fusnota 10.

⁶⁴ Odgovor, par. 17.

svjedočenja svjedoka br. 193 u predmetu *Popović i drugi* i pogrešno predstavljen njegov sadržaj.⁶⁵

32. Vijeće je pregledalo raniji iskaz svjedoka br. 193 u predmetu *Popović i drugi*. Pošto je bio načelnik za operativne poslove u Glavnom štabu i načelnik za operativno-nastavne poslove u Drinskom korpusu, svjedok br. 193 je u predmetu *Popović i drugi* svjedočio o temama kao što su njegovo učešće u pripremi operacije "Krivaja-95",⁶⁶ izradi zapovijesti Drinskog korpusa br. 03/277-2 za odbranu i aktivna borbena dejstva, op. br. 7,⁶⁷ i zapovijesti Komande Drinskog korpusa 04/156-2, za aktivna borbena dejstva op.br. 1, "Krivaja-95".⁶⁸ Pored toga, tužilaštvo je svjedoka br. 193 unakrsno ispitalo o ciljevima VRS-a i vlasti bosanskih Srba na području gornjeg i srednjeg Podrinja.⁶⁹ Vijeće se stoga uvjerilo da transkript ranijeg iskaza svjedoka br. 193 zadovoljava kriterijume predviđene u pravilu 89(C) i (D).

33. Međutim, Vijeće napominje da se, u ovom predmetu, od svjedoka br. 193 očekuje da svjedoči o opštem razumijevanju ciljeva vojne kampanje među oficirima VRS-a,⁷⁰ i konkretno da su oficiri VRS-a shvatali da je cilj vojne kampanje etničko razdvajanje nacionalnih zajednica u Bosni, kako se navodi u sažetku na osnovu pravila 193 za svjedoka br. 193.⁷¹ Premda Vijeće zna da se očekuje da će se prihvatanjem ranijeg iskaza svjedoka br. 193 koji sadrži 189 strana glavno ispitivanje skratiti jedan sat i 30 minuta glavnog ispitivanja, Vijeće takođe ima u vidu značaj tema koje su obrađene u ranijem iskazu i skeptično je u pogledu izvodljivosti skraćanja vremena potrebnog za glavno ispitivanje sa dva sata na 30 minuta. Shodno tome, Vijeće smatra da bi bilo u interesu pravde da svjedok br. 193 svjedoči *viva voce*.

6. Zaključak

34. Pošto je pregledalo transkripte ranijih iskaza svjedoka br. 128 i 191, Vijeće se uvjerilo da njih treba prihvatiti na osnovu pravila 92*ter* nakon što tužilaštvo dostavi brojeve dokaznih

⁶⁵ Odgovor, par. 18–21. Vijeće je već razmotrilo ovu tvrdnju i više se neće na nju osvrnati. V. gore par. 9-10.

⁶⁶ PT. 21726–21735, 21757–21762 (4. juni 2008.).

⁶⁷ PT. 21809–21821, 21824–21827 (5. juni 2008.).

⁶⁸ PT. 21730–21735, 21757–21762 (4. juni 2008.).

⁶⁹ PT. 21825, 21833–21386 (5. juni 2008.).

⁷⁰ Zahtjev, par. 20.

predmeta na osnovu pravila 65ter za transkripte i kada po dolasku svjedoka na suđenje budu ispunjeni uslovi na osnovu pravila 92ter(A).

35. U vezi s preostalim dokaznim predmetima navedenim u Dodatku A, Vijeće smatra da oni dokazni predmeti koji su uvršteni u spis tokom ranijih iskaza svjedoka predstavljaju "nezamjenjivi i neodvojivi" dio iskaza svjedoka i biće uvršteni u spis kada se ispune uslovi iz pravila 92ter(E).⁷² Dokazni predmeti koji su pokazani svjedoku, ali koji su prihvaćeni posredstvom drugih svjedoka u ranijim predmetima, kao i dokazni predmeti koji su pokazani svjedoku, ali nisu uvršteni u spis u ranijim predmetima neće biti prihvaćeni izuzev ukoliko se dodatno ne pokaže njihova neophodnost za razumijevanje transkripata ranijeg iskaza.

IV. DISPOZITIV

Iz navedenih razloga, na osnovu pravila 73 i 92ter Pravilnika, Pretresno vijeće ovim

- (1) **ODOBRAVA** Zahtjev u odnosu na ranije iskaze svjedoka br. 128 i 191;
- (2) **PROGLAŠAVA** Zahtjev bespredmetnim u odnosu na svjedoke br. 187 i 189; i
- (3) **ODBIJA** Zahtjev u svim drugim aspektima.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavna engleska verzija.

/potpis na originalu/
sudija Christoph Flügge,
predsjedavajući

Dana 10. maja 2011.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]

⁷¹ *Tužilac protiv Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2, Obavještenje o podnesku tužilaštva s ažuriranim spiskom dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter, spiskom svjedoka i sažecima svjedočenja, s povjerljivim dodacima A, B i C, povjerljivo, Dodatak C, 10. maj 2010.

⁷² V. Odluka od 3. novembra 2009., par. 45–47.